Erkanevatko nuoret miehet ja naiset?

Sukupuolierot poliittisissa asenteissa Euroopassa 2002–2024

[Vastuullinen tutkija][1], [Toinen kirjoittaja][1] · [1][Organisaatio] · [etunimi.sukunimi@organisaatio.fi]

−0,63
Nuorten naisten ja miesten ero vasemmisto–oikeisto-asteikolla 2024 (2002: −0,25)

−0,14
Nuoret naiset: muutos pisteinä vuosikymmenessä (vasemmalle)

+0,03
Nuoret miehet: muutos vuosikymmenessä, ei tilastollisesti merkitsevä

16 maata
ESS 2002–2024, 304 836 vastaajaa; vertailuna GSS (Yhdysvallat)

Tausta

Julkisuudessa on väitetty, että nuorten miesten ja naisten poliittiset asenteet erkanevat: miehet konservatiivistuvat ja naiset liberalisoituvat. Testasimme väitettä eurooppalaisilla kyselyaineistoilla ja kysyimme, kumpi sukupuoli on liikkunut.

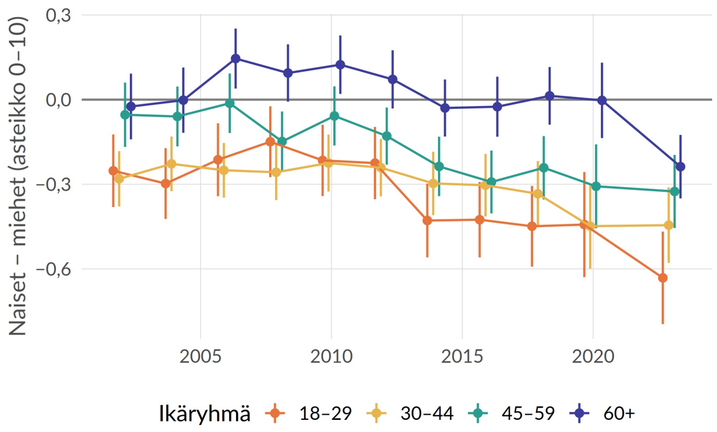
Hypoteesit (18–29-vuotiaat)

- **H1** Ero vasemmisto–oikeisto-asteikolla kasvaa 2002–2024.
- **H2** Erkaneminen on kaksisuuntaista: miehet oikealle, naiset vasemmalle.
- **H3** Eron kasvu on suurempaa nuorilla kuin vanhemmilla.
- **H4** Ero kasvaa enemmän kulttuurisissa kuin taloudellisissa kysymyksissä.

Aineisto ja menetelmä

Euroopan sosiaalitutkimus (ESS), kierrokset 1–11, 16 maata, jotka ovat mukana vähintään kymmenellä kierroksella. Sukupuoliero estimoitiin kierroksittain ja ikäryhmittäin painotetulla regressiolla, jossa on maiden kiinteät vaikutukset. Muutosta testattiin yhteisellä mallilla (sukupuoli × aika × ikä).

Kuvio 1. Naisten ja miesten ero vasemmisto–oikeisto-asteikolla ikäryhmittäin.

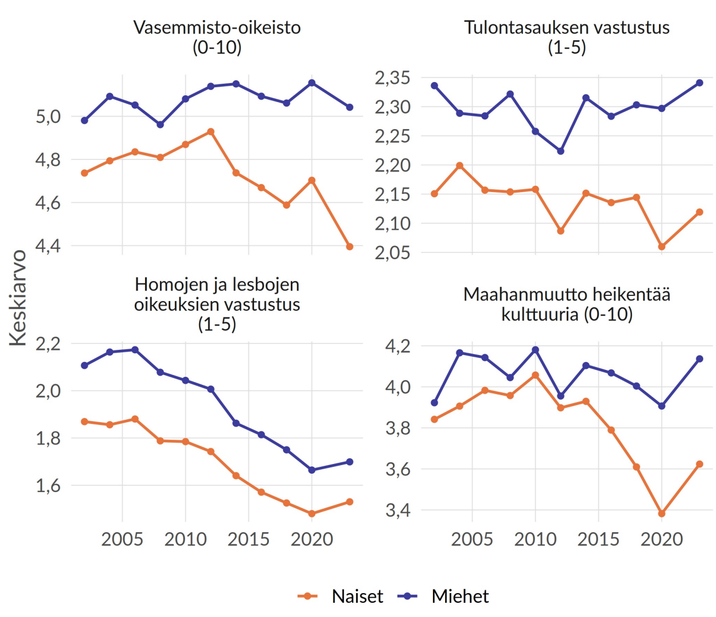

Huom. Negatiivinen arvo: naiset ovat vasemmistolaisempia. Lähde: ESS kierrokset 1–11 (2002–2024), 16 maata; omat laskelmat.

Tulokset

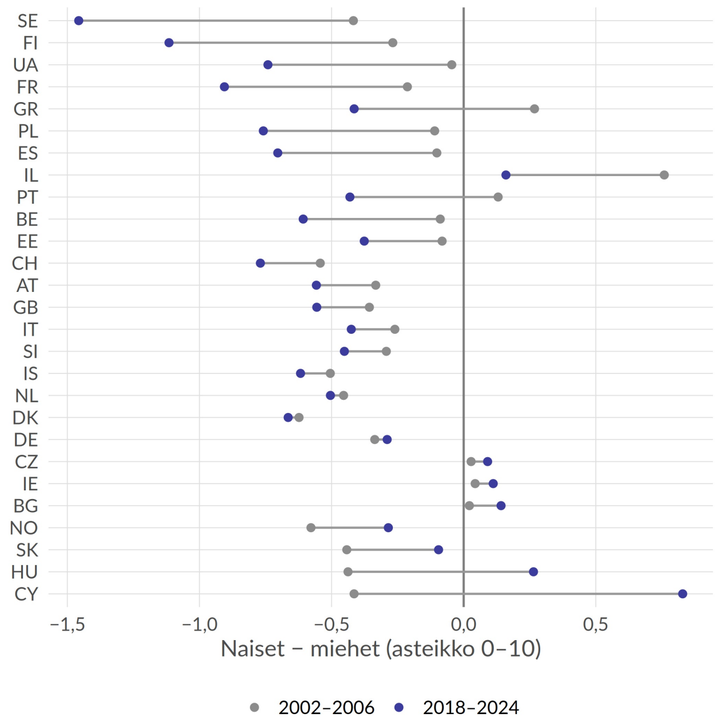
Ero kasvoi, mutta lähes kokonaan siksi, että **nuoret naiset siirtyivät vasemmalle**. Nuorten miesten keskiarvo pysyi paikallaan. Maahanmuuttoasenteissa ero kasvoi, seksuaalivähemmistöjen oikeuksissa se kaventui.

Kuvio 2. Nuorten miesten ja naisten keskiarvot neljällä asenneulottuvuudella.

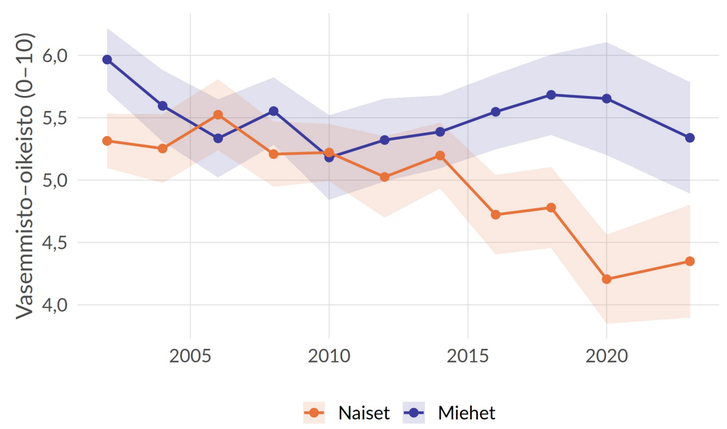
Lähde: ESS kierrokset 1–11 (2002–2024), 16 maata; omat laskelmat.

Kuvio 3. Nuorten sukupuoliero maittain 2002–2006 ja 2018–2024.

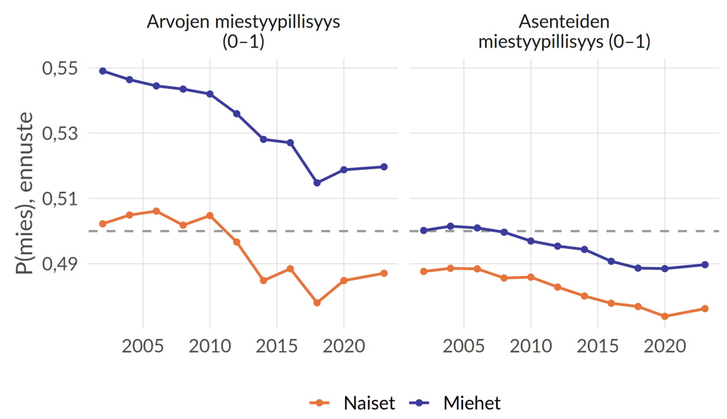
Lähde: ESS kierrokset 1–11; kaikki maat, joissa havaintoja molemmilta jaksoilta.

Kuvio 4. Suomalaisten 18–29-vuotiaiden keskiarvo vasemmisto–oikeisto-asteikolla.

Huom. Suomessa ero on Euroopan suurimpia. Lähde: ESS kierrokset 1–11 (2002–2024), 16 maata; omat laskelmat.

Kuvio 5. Miestyypillisyys arvoissa ja asenteissa (eksploratiivinen).

Huom. Mittari sovellettu Sortheixin ym. (2026) ideasta. Lähde: ESS kierrokset 1–11 (2002–2024), 16 maata; omat laskelmat.

Johtopäätökset

- **H1 tukea:** nuorten ero kasvoi, eniten Ruotsissa ja Suomessa.
- **H2 hylätään:** naiset siirtyivät vasemmalle, miehet eivät oikealle.
- **H3 ja H4 osittain:** kasvua myös vanhemmilla; maahanmuutossa ero kasvaa, seksuaalivähemmistöissä kaventuu.
- Arvoprofiilit eivät erkane, vaan lähentyvät hieman.

Lähteet

Burn-Murdoch, J. (2024). *A new global gender divide is emerging*. Financial Times, 26.1.2024.

ESS ERIC. (2024). *European Social Survey, rounds 1–11 (2002–2024)*. Sikt.

Davern, M. ym. (2025). *General Social Survey 1972–2024*, Release 3. NORC at the University of Chicago.

Sortheix, F. M. ym. (2026). Examining the gender-equality paradox in values … *Journal of Personality and Social Psychology*. doi:10.1037/pspp0000623

Tekoälyn käyttö (TENK 2026)

Analyysi, teksti ja taitto on tehty tekoälyagentin avulla (Claude Code; taitto Scribus 1.6.7 + scribus-mcp). Vastuullinen tutkija tarkistaa koodin, lähteet ja tulkinnat. Luonnos, ei vertaisarvioitu. European Values Study jätettiin pois, koska sen käyttöehdot kieltävät käsittelyn tekoälyllä. Raportti ja koodi: [linkki].